

การพัฒนาครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ สร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน

The Teacher Improvement in Taboa School on Teaching by The Process of Research
Culture created in School

วิสุทธิ์ รัตรี¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน 2) ศึกษาผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านท่าบ่อ โดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน และ 3) ประเมินความพึงพอใจของครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย 1 คน คณะครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อ ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวม 26 คน และผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีก 3 คน กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนิเทศโดยระบบพี่เลี้ยง โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการของ Kemmis และ Mc Taggart 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตและ 4) การสะท้อนการปฏิบัติ จำนวน 2 วงรอบ ระหว่างภาคเรียนที่ 2/2554 ถึงภาคเรียนที่ 1/2556

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการพัฒนาคณะครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อส่วนมากยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน และไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนได้ หลังการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ระหว่างภาคเรียนที่ 2/2554 ถึงภาคเรียนที่ 1/2555 คณะครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนได้ แต่ไม่ครบทุกคน และเมื่อเสร็จสิ้นการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ระหว่างภาคเรียนที่ 2/2555 ถึงภาคเรียนที่ 1/2556 พบว่า คณะครูเกือบทั้งหมดสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนได้ และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้กระบวนการวิจัยสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาครู, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน, กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัย, ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this research were 1) to improved the teachers in Taboa school on teaching by the process of research culture created in school, 2) to studied the result of teachers' improvement in Taboa school on teaching by the process of research culture created in school and 3) to evaluated the teachers' satisfaction in Taboa school on teaching by the process of research culture created in school. The research team were 1 researcher, 26 teachers in Taboa school and 6 person for collected the other data. The research

¹ โรงเรียนบ้านท่าบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

strategies were workshop, knowledge sharing and coaching and mentoring technique on Kemmis and Mc taggart's operation research in 4 steps plan, action, observe and reflect in 2 spiral between the 2/2554 (B.E.) to the 1/2556 (B.E.) semester.

The research finding were as follow :

Before the improvement the most teachers lack of knowledge in teaching by the process of research culture created and cannot done the learning plan and taught by this mean. After the improvement in the first spiral during 2/2554 (B.E.) to 1/2555 (B.E.) semester the most teachers knew and can done the learning plan and taught by this mean. When the second spiral improvement finish after 1/2556 (B.E.) semester all teachers can done lesson plan and taught very well. Moreover all teachers satisfaction on the project in the high level.

Keywords : Teacher improvement, Teaching, The process of research culture created, Satisfaction

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยการศึกษาเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้ในหมวด 4 มาตรา 24 (5) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และคณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยได้กำหนดกรอบการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นควรใช้รูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เป็นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (กรมวิชาการ 2544 : 21) ส่วนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ก็ให้มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือรายงานผลการเรียนรู้ และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ (กรมวิชาการ 2544 : 34)

นอกจากนี้การวิจัยทางการศึกษายังให้ความสำคัญและความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องทำวิจัยในชั้นเรียน ดังเช่นงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546 : 182-183) เรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวกับพฤติกรรม การพัฒนาความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวิจัยในชั้นเรียนของครูในกรุงเทพมหานคร พบว่า การวิจัยถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน โดยคณะกรรมการข้าราชการครู

ได้กระตุ้นให้ข้าราชการครูสนใจคิดค้นแนวทางใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนและสร้างสรรค์พัฒนางานในรูปแบบของการเขียนตำราเรียนและวิจัย สำหรับเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันครูผู้สอนมีความสนใจและให้ความสำคัญต่อการพัฒนางานโดยการวิจัยในชั้นเรียนน้อย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของอนุวัติ คุณแก้ว (2546 : 46) ที่พบว่าสภาพปัญหาการพัฒนาความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นับตั้งแต่ทักษะและประสบการณ์ของครู งบประมาณสนับสนุนไปจนถึงความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา จึงได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา มาสร้างวัฒนธรรมการวิจัยให้กับนักเรียน โดยถือเป็นนโยบายเร่งด่วนตามกรอบการปฏิรูป การศึกษารอบสอง 4 ด้านคือ ปฏิรูปครูยุคใหม่ ปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ ปฏิรูปสถานศึกษายุคใหม่และปฏิรูป แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินงานตามโครงการนี้ เพื่อให้หน่วยงาน ในสังกัดส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้และเทคนิคแก่ครูในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ใช้กระบวนการวิจัย เพื่อยกระดับการเรียนรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนใช้กระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการวิจัยของนักเรียนขึ้น ในขณะเดียวกันครูก็เกิดวัฒนธรรมการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนใช้กระบวนการวิจัยไปพร้อมกัน และเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา

โรงเรียนบ้านท่าบ่อ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้นำกระบวนการ จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นเวลา 3 ปีการศึกษาแล้ว โดยได้ จัดทำโครงการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียนและพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการขับเคลื่อนโครงการ และเมื่อคณะมีความรู้ความเข้าใจและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของ กิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนแล้ว จึงได้จัดทำรายงานการวิจัยเพื่อเผยแพร่แก่โรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระบวนการ สร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อ โดยใช้กระบวนการ สร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ สร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย
 - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 26 คน ได้แก่ ผู้วิจัยและคณะครูจากระดับชั้นอนุบาลถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน
 - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 3 คน ได้แก่ วิทยากร 1 คนและศึกษานิเทศก์ 2 คน
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการพัฒนาความสามารถของครูในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน โดยมีกลยุทธ์ที่ใช้ ในการพัฒนาประกอบด้วย 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 3) การนิเทศโดยระบบ ที่เลี้ยง

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ Mc Taggart (1998 : 11-15, อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ 2537 : 23-24) โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และ 4) การสะท้อนผล (Reflection)

4. ระยะเวลาในการวิจัย

วงรอบที่ 1 ระหว่างภาคเรียนที่ 2/2554 ถึงภาคเรียนที่ 1/2555

วงรอบที่ 2 ระหว่างภาคเรียนที่ 2/2555 ถึงภาคเรียนที่ 1/2556

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยแยกเป็น 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1

1. การวางแผน ผู้วิจัยได้ประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัย สร้างความเข้าใจในการวางแผนการดำเนินงาน และสร้างความตระหนักในการพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัย โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน

1.2 กำหนดกลยุทธ์ในการวิจัย 3 กลยุทธ์คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนิเทศโดยระบบพี่เลี้ยง

1.3 วางแผนปฏิบัติการตามกลยุทธ์ทั้ง 3 ในวงรอบที่ 1 ในรูปของตาราง ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ ระยะเวลา ผู้เกี่ยวข้อง วิธีการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้และแหล่งข้อมูล

2. การปฏิบัติการ ดำเนินการดังนี้

2.1 จัดประชุมปฏิบัติการเป็นเวลา 2 วัน

2.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวัฒนธรรมการวิจัยในทุกชั้นเรียน

2.3 ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนิเทศโดยระบบพี่เลี้ยงโดยผู้วิจัยและศึกษานิเทศก์

2.4 ประเมินความพึงพอใจของคณะครูทั้งหมด

3. การสังเกต ดำเนินการดังนี้

3.1 ประเมินความรู้ความเข้าใจของคณะครูโดยใช้แบบทดสอบและแบบสังเกต

3.2 ประเมินความสามารถของคณะครูในการจัดทำแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้การสังเกต การสัมภาษณ์และการประเมินผล

3.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตรวจสอบแผน

3.4 ประเมินความพึงพอใจของคณะครูทั้งหมด

4. การสะท้อนผล หลังจากเสร็จสิ้นการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ผู้วิจัยได้ประชุมสรุปผลการพัฒนา เพื่อหาจุดที่ประสบผลสำเร็จและจุดที่ยังบกพร่อง เพื่อที่จะได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไป

วงรอบที่ 2

1. การวางแผน ผู้วิจัยได้ประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อวางแผนปฏิบัติการในวงรอบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ ระยะเวลา ผู้เกี่ยวข้อง วิธีการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้และแหล่งข้อมูล เหมือนกับในวงรอบที่ 1 เพียงแต่กลยุทธ์ที่ใช้เหลือเพียง 2 กลยุทธ์ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนิเทศ โดยระบบที่เลี้ยงเท่านั้น

2. การปฏิบัติการ ดำเนินการดังนี้

2.1 คณะครูทั้งหมดกับศึกษานิเทศก์ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ในเรื่องการจัดทำ แผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาธรรมการวิจัย

2.2 ดำเนินการนิเทศโดยระบบที่เลี้ยงโดยผู้วิจัยและศึกษานิเทศก์

2.3 ประเมินความพึงพอใจของคณะครูทั้งโรงเรียนเป็นครั้งที่ 2

3. การสังเกต ดำเนินการดังนี้

3.1 ประเมินความสามารถของครูในการจัดทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2 ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

3.3 ประเมินความพึงพอใจของคณะครู

4. การสะท้อนผล หลังจากเสร็จสิ้นการพัฒนาในวงรอบที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยได้ประชุมสรุปผล การพัฒนาในวงรอบที่ 2 อีก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสังเกต ฉบับที่ 1 และ ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 และแบบประเมินความพึงพอใจ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นวิเคราะห์โดยพรรณนาและรายงานผล ในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการพัฒนาคณะครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อส่วนมากยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน และไม่สามารถ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนได้ หลังการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ระหว่างภาคเรียนที่ 2/2554 ถึงภาคเรียนที่ 1/2555 คณะครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรม การวิจัยในโรงเรียนได้ แต่ไม่ครบทุกคน และเมื่อเสร็จสิ้นการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ระหว่างภาคเรียนที่ 2/2555 ถึงภาคเรียนที่ 1/2556 พบว่า คณะครูเกือบทั้งหมดสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนได้ และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. โครงการนี้ถึงแม้จะเป็นโครงการใหม่ในโรงเรียนบ้านท่าบ่อ แต่คณะครูส่วนใหญ่มีพื้นฐาน ในเรื่องวิจัยอยู่มากแล้ว เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการในเรื่องนี้หลายครั้ง รวมทั้ง

มีครูหลายคนที่ได้เสนอเลื่อนวิทยฐานะโดยใช้การวิจัยอีกด้วย เมื่อนำโครงการนี้มาใช้ในโรงเรียนจึงสามารถพัฒนาครูได้เป็นอย่างดี

2. สาเหตุที่ครูสามารถพัฒนาได้ดีประการหนึ่งก็คือ กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน มีกระบวนการที่ใกล้เคียงกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เริ่มจากการกำหนดปัญหา และการค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งคณะครูได้เคยเรียนมาและจัดการเรียนการสอนเป็นปกติอยู่แล้ว

3. การพัฒนาครูครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน จำนวน 2 วงรอบ แต่ละวงรอบใช้เวลาถึง 2 ภาคเรียน จึงทำให้ครูเกิดการพัฒนาได้ดี เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า กระบวนการวิจัยแบบนี้ สามารถพัฒนาบุคลากรหรือพัฒนางานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะมีระบบ มีขั้นตอนและมีหลายวงรอบ นอกจากนี้ ในกาพัฒนาครั้งนี้ ได้เลือกใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาถึง 3 กลยุทธ์ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนอีกด้วย

ผลการพัฒนาดังกล่าวนี้อย่างสอดคล้องกับผลการวิจัยอื่น ๆ อีก ดังเช่น งานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 176-177) งานวิจัยของพิเชษฐ์ สุทธิวิรัตน์ (2540 : 24-25) งานวิจัยของคชาภรณ์ ฉันทประเสริฐวุฒิ (2553 : 75-85) งานวิจัยของ ณัฐภัสสรา ศิริรัตน์ (2551 : 210-214) และงานวิจัยของ Johnson and Button (1998 : 48-51) เป็นต้น ที่ค้นพบในทำนองเดียวกันนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนส่วนหนึ่ง ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียนได้ครบถ้วนตามรูปแบบ ดังนั้น โรงเรียนจึงควรพัฒนาบุคลากรในโครงการนี้ต่อเนื่องกันไปอีก จนสามารถจัดกิจกรรมได้ครบทุกคน

2. ควรขยายเครือข่ายโรงเรียนในโครงการนี้ให้มากขึ้น โดยพิจารณาจากโรงเรียนที่มีความพร้อมและคณะครูมีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการเป็นหลัก

3. ควรมีการจัดนิทรรศการหรือเผยแพร่ผลงานของคณะครูที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการได้ดีเด่น เพื่อเป็นตัวอย่างแก่บุคลากรในโรงเรียนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำกลยุทธ์ทั้ง 3 กลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามโครงการสเต็มศึกษา เป็นต้น

2. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอื่น ๆ ในเรื่องการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน โดยนำรูปแบบของโรงเรียนบ้านท่าบ่อนี้ไปประยุกต์ใช้

3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบอื่น ๆ เช่น PDCA วิจัยและพัฒนา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความกรุณาของสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้นำโครงการวิจัยนี้เข้าสู่โรงเรียนบ้านท่าบ่อ ทำให้คณะครูในโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างกว้างขวาง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อมรรัตน์ พันธงาม อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี นายวิฑูรย์ นาสารีย์ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในโรงเรียน

ขอขอบพระคุณนางธนพร คำนวน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 คุณครูเกษราพร นาจาน ครูชำนาญการพิเศษและคุณครูบังอร รามโกมุต ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านท่าบ่อ ที่เป็นทีมงานวิทยากร รวมทั้งคณะครูโรงเรียนบ้านท่าบ่อทุกคน ที่เป็นผู้ร่วมวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ คงจะส่งผลให้นักเรียนบ้านท่าบ่อได้รับการพัฒนาในด้านการเรียน การสอนอย่างหลากหลายและมีความสุขในการเรียน

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. **ผลงานวิจัยในโครงการสร้างวัฒนธรรมวิจัยในโรงเรียน.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556.

คชาภรณ์ ฉันทประเสริฐวุฒิ. **บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสังกัดกรุงเทพมหานคร.**

ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2553.

ณัฐภัสสรา ศิริรัตน์. **การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสำหรับบุคลากรทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.**

พิเชษฐ์ สุทธิวิรัตน์. **ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.**

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. **การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.**

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **รายงานการวิจัย (ฉบับย่อ) แนวทางการจัดทำและพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค, 2546.**

วิชากร, กรม. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.**

อนุวัติ คุณแก้ว. **เอกสารประกอบการอบรม โครงการอบรมปฏิบัติการการวิจัยในชั้นเรียน. เพชรบูรณ์ : โรงพิมพ์เคพีซี, 2546.**

Johnson, M. T. and Button K. "Action Research Paves the Way for Continuous Improvement," **Journal of Staff Development.** 19,1 (March 1998) : 48-51.

